

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

PL. ÚS 27/2015-70

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. novembra 2015 v pléne zloženom z predsedníčky Ivetty Macejkovej a zo sudcov Jany Baricovej, Petra Brňáka, Ľudmily Gajdošíkovej, Milana Ľalíka, Marianny Mochnáčovej, Ladislava Orosza (sudca spravodajca) a Rudolfa Tkáčika o návrhu JUDr. Jany Bajánkovej, predsedníčky Súdnej rady Slovenskej republiky, vo veci namietaného nesúladu § 291 ods. 4 a 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov a § 151za zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 v spojení s čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky takto

r o z h o d o l :

Ustanovenia § 291 ods. 4 a 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v spojení s § 151za zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov **n i e s ú** v súlade s čl. 1 ods. 1 v spojení s čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Ustanovenie § 291 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov **n i e j e** v súlade s čl. 1 ods. 1 v spojení s čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Vo zvyšnej časti návrhu nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol 12. januára 2015 doručený návrh JUDr. Jany Bajánkovej, predsedníčky Súdnej rady Slovenskej republiky (ďalej aj „navrhovateľka“), na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „ústava“) o súlade označených ustanovení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o platových pomeroch“) a zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o sudcoch“).

V podaní doručenom ústavnému súdu 14. januára 2015 navrhovateľka upravila petít svojho návrhu a následne ho po predchádzajúcej výzve ústavného súdu z 21. januára 2015 v podaní doručenom ústavnému súdu 9. februára 2015 opakovane upravila do tejto podoby:

„Ustanovenie § 29l ods. 4 a 5 zákona č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov v znení zákona č. 362/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, nie je v súlade s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 v spojení s čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Ustanovenie § 151za zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 362/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony nie je v súlade s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 v spojení s čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“

V odôvodnení svojho návrhu navrhovateľka okrem iného uvádza:

«V rámci schváleného zákona o štátnom rozpočte Slovenskej republiky na rok 2015 opätovne Národná rada Slovenskej republiky zasiahla do platových pomerov sudcov (zák. č. 385/2000 Z. z.) tzv. zmrazením platu, na základe ktorého nedôjde k valorizácii plátov sudcov, ktorá spočíva v nastavenom mechanizme o závislosti základného platu sudcu od priemerného platu v národnom hospodárstve.

Pokračuje sa už tretí rok v uvedenom zmrazení plátov, keďže tieto boli zmrazené aj v rokoch 2013 a 2014.

V súčasnosti je preto základný plat sudcu odvodený od priemerného platu pracovníka národného hospodárstva, ktorý bol dosiahnutý v roku 2011 (základ pre výpočet platu, ktorý bol priznaný sudcom v roku 2012).

Z oficiálnych údajov verejne prístupných vyplýva, že v rokoch 2012 a 2013 aj na Slovensku prebiehala ekonomická kríza, aj keď výrazne s nižším negatívnym dopadom ako vo viacerých štátoch Európskej únie, v dôsledku čoho na Slovensku aj v tomto období dochádzalo k rastu hrubého domáceho produktu (ďalej len „HDP“) a priemernej mzdy pracovníka národného hospodárstva.

V roku 2014 sa vytvorila zásadne odlišná ekonomická situácia (v pozitívnom slova zmysle), ktorá sa zároveň má zlepšovať (resp. minimálne udržiavať) aj v roku 2015.

Je všeobecne známe, že v roku 2014 nie sú splnené kritériá tzv. dlhovej brzdy (podľa kritérií ústavného zákona), na základe ktorých by Slovenská republika bola povinná výrazne zasahovať úspornými opatreniami do ekonomiky štátu. Klesol totiž dlh Slovenska za rok 2013 na 54,6 % HDP, čím došlo k uvoľneniu dlhovej brzdy na základe rozhodnutia Európskeho štatistického úradu podľa novej metodiky ESA 2010. Rozpočtový deficit je výrazne pod úrovňou 3 % HDP (v súlade s pravidlami Paktu stability a rastu podľa hodnotenia Európskej komisie), v dôsledku čoho Slovensko bolo vyradené z tzv. procesu dohľadu. Rastie nominálna priemerná mzda pracovníka v národnom hospodárstve sústavne od roku 2012, rast HDP v roku 2014 je nad 2 %, rastie produktivita práce a zamestnanosť, pričom klesá nezamestnanosť. Takýto pozitívny stav je oficiálne prognózovaný na rok 2015 aj Národnou bankou Slovenska oznámený v decembri 2014 (HDP o 2,6 %, nominálne mzdy

o 2,7 %, reálne mzdy o 2,2 %, zamestnanosť o 0,7 %, pokles nezamestnanosti na 12,6 %.).
Obdobný stav ekonomiky prognózujú aj príslušné orgány Európskej komisie.

Vzhľadom na uvedenú pozitívnu ekonomickú situáciu štátu pokračovanie v zmrazovaní valorizácie platov sudcov tretí rok za sebou, nespĺňa kritéria o dočasnosti opatrenia a súčasne ani kritérium o výnimočnosti prípustnosti zásahu do platov sudcov, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou materiálnej garancie nezávislosti sudcov (podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu).

Je nesporné, že princíp nezávislosti súdnej moci je jedným z podstatných znakov demokratického a právneho štátu (čl. 1 ods. 1 ústavy)... Tento princíp... Je založený na nezávislosti súdov (čl. 141 ods. 1 ústavy) a nezávislosti sudcov (čl. 144 ods. 1 ústavy). Pod nezávislosťou sudcov v širšom slova zmysle je však treba chápať aj ich materiálnu nezávislosť.

Zásah do materiálneho zabezpečenia sudcov garantovaného zákonom nesmie byť výrazom svojvôle zákonodarcu, ale musí vychádzať zo zásady proporcionality a byť odôvodnený výnimočnými okolnosťami, napríklad zlou finančnou situáciou štátu, pričom i za splnenia tejto podmienky musí byť zohľadnená odlišnosť funkcie sudcu a predstaviteľov moci zákonodarnej a výkonnej. Takýto zásah nesmie dávať dôvod k obavám, či sa nedotýka obmedzenia dôstojnosti sudcov, napríklad či nie je výrazom ústavne neprípustného tlaku moci zákonodarnej a moci výkonnej na moc súdnu (Ústavný súd Českej republiky, sp. zn. ÚS 55/05).

Základom nezávislosti súdnej moci je rozdelenie moci na zákonodarnú, výkonnú a súdnu. Nezávislosť súdov na iných zložkách štátnej moci predpokladá však existenciu ústavných a iných záruk, ktoré chránia súdy a sudcov pred tlakmi a ovplyvňovaním inými zložkami štátnej moci, pričom ústavné zásady nezávislosti súdov a sudcov nemožno oddeľovať. Nezávislosť súdnej moci treba považovať za základný predpoklad nezávislosti sudcov samých a súčasne platí, že nezávislé súdnictvo nemôže existovať bez nezávislých sudcov. Nezávislosť súdnictva a súdov sú späté splnením tých úloh, ktoré im v právnom štáte zveruje ústava. Princíp nezávislého súdnictva je jednou z podstatných náležitostí demokratického právneho štátu zakotvený okrem iného v čl. 46 a čl. 141 ústavy.

Predmetom konania je zmrazenie platov sudcov, zavedené zákonom č. 362/2014 Z. z., ktoré je potrebné vnímať tiež ako ďalšiu formu platovej reštrikcie. Platové pomery

sudcov v širšom zmysle majú byť stabilnou a neznižovateľnou veličinou, pokiaľ na to nie sú celkom výnimočné a mimoriadne okolnosti štátu.»

V ďalšej časti svojho návrhu navrhovateľka analyzuje doterajšiu judikatúru ústavného súdu týkajúcu sa platov sudcov a na tomto argumentačnom základe ďalej poukazuje na tieto skutočnosti:

„Účelom zákona o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky je upraviť platy aj u sudcov všeobecných súdov (okrem ďalších ústavných činiteľov) tak, aby bola zvýraznená reálna deľba štátnej moci a rovnosť jednotlivých zložiek. Uvedený zákon ustanovuje vymeriavací základ, od ktorého sa odvodzujú platy sudcov ústavného súdu, ako aj sudcov ostatných súdov (všeobecné súdy).

Vymeriavacím základom je plat poslanca Národnej rady Slovenskej republiky, ktorému patrí plat vo výške 3-násobku priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za predchádzajúci kalendárny rok, zaokrúhlenej nahor na celé euro. Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca v hospodárstve je ekonomickou kategóriou, ktorá je základom pre výpočet priemerného platu sudcu, spojený s koeficientom prepočtu tohto platu na plat poslanca, pričom tento základný zákonný mechanizmus stanovenia platu sudcov je doplnený tzv. valorizačným mechanizmom ich priebežnej úpravy.

Priemerným platom sudcu podľa osobitného predpisu (t. j. zákon o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov), sa rozumie plat v prvej platovej skupine a treťom platovom stupni (100 %). Základný plat sudcov zaradených do jednotlivých platových stupňov a jednotlivých platových skupín sa určuje z priemerného platu podľa osobitného predpisu, t. j. zákona o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov. Sudcovia okresných súdov sa zaraďujú do platovej skupiny č. I. a sudcovia krajských súdov sa zaraďujú do platovej skupiny č. II. (§ 67 ods. 1, 2; § 66 ods. 3 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich v znení neskorších predpisov) - sudca okresného súdu 120 % strop, sudca krajského súdu 125 % strop).

Základným platom sudcu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a sudcu Špecializovaného trestného súdu je plat rovnajúci sa 1,3 násobku platu poslanca mesačne (§ 66 ods. 1 cit. zák.).

Objektívny faktor, t. j. priemerný plat v národnom hospodárstve ako základ pre určenie platu sudcu je nevyhnutné zachovať aj z dôvodu, že presadzovaniu postojov výkonnej a zákonodarnej moci pri rozhodovaní o rozpočtovom hospodárení štátu, ktoré je pod ich výlučnou kontrolou, nemôže účinne zabrániť prípadnému neprípustnému zásahu do garantovanej nezávislosti sudcov.

Zmrazenie plátov sudcov v rozpore s judikatúrou neprihliada na konštatovaný pozitívny stav ekonomiky Slovenska prostredníctvom určenej ekonomickej kategórie, t. j. na priemerný mesačný plat zamestnanca národného hospodárstva. Súčasný stav a potreba ekonomiky štátu vylučuje existenciu výnimočných okolností odôvodňujúcich zásah do materiálneho zabezpečenia sudcov, ktorým sú aj platy sudcov a súčasne porušuje aj sledovaný legitímny cieľ v podmienkach transformujúceho sa hospodárstva o viazaní úpravy plátov sudcov na vývoj priemerného platu pracovníka národného hospodárstva, čo je výrazom racionálneho previazania štandardu sudcov na životnú úroveň v občianskej spoločnosti.

Dochádza bezdôvodne k porušeniu previazanosti štandardu sudcov na životnú úroveň v občianskej spoločnosti, keďže valorizačný mechanizmus nie je viazaný na priemerný plat v roku 2014, ale naďalej ostáva základný plat viazaný na priemernú mzdu z roku 2011. Je potrebné poukázať aj na skutočnosť, že sudcovia prejavili náležitú solidaritu s občanmi v rokoch 2012-2013, kedy bol stav ekonomiky štátu nepriaznivý.

Nie je splnené ani kritérium dočasnosti zásahu do záruk nezávislosti sudcu, keďže dochádza k zákazu valorizácie tretí rok nepretržite za sebou (r. 2013-2015 vrátane).

Zastavenie nárastu plátov po dobu 3 rokov za sebou (nepretržite) má za následok dlhodobo výrazné zníženie poklesu čistého príjmu sudcu za rok, takže citeľným spôsobom dochádza k ohrozeniu štandardnej životnej úrovne sudcu...

Zákonodarcom zvolený postup je potrebné považovať i za prejav svojvôle, ktorý porušuje (vo vzťahu k sudcom) čl. 1 ods. 1 ústavy spočívajúci v generálnom princípe právnej istoty, ktorej súčasťou je tzv. legitímne očakávanie, pričom u sudcov je to zvýraznené aj tým, že ústava sudcom garantuje nezávislosť (ako adresátom takejto právnej normy) na rozdiel od iných funkcií (zákonodarná moc, výkonná moc, štátna a verejná správa).

Ide o neakceptovateľnú manipuláciu zo strany výkonnej a zákonodarnej moci (svojevôľu), keďže pri zhodnej ekonomickej situácii štátu sa rozhodli u časti iných zložiek štátneho aparátu realizovať oprávnenú valorizáciu (štátna a verejná služba), aj keď u tejto kategórie zamestnancov (funkcií) nie je zvýšená právna ochrana (spočívajúca v garancii nezávislosti).

... ide o zrejmy prejav svojevôle pri výkone verejnej moci, hoci zákaz svojevôle tvorí integrálnu súčasť generálneho princípu právneho štátu vyvoditeľného z čl. 1 ods. 1 ústavy (PL. ÚS 102/2011).

Zákonodarca si zrejme dostatočne neuvedomil skutočnosť, že rozhodovacia činnosť sudcov má vplyv na štátny rozpočet Slovenskej republiky. V trestnom konaní sú sudcovia oprávnení ukladať peňažné tresty a tresty prepadnutia majetku; právnickým osobám ochranné opatrenia zhabanie peňažnej čiastky (až do sumy 1 660 000 EUR) a zhabanie majetku... Vo veciach správneho súdnictva súdy preskúmajú zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, teda aj zákonnosť uložených pokút a iných sankcií za spáchanie správnych deliktov (daňové delikty, colné delikty a iné porušenia zákonných povinností v oblasti verejnej správy), a to vo výške aj niekoľko miliónov či desiatok miliónov eur... Výnosy z pokút či iných sankcií uložených za správne delikty sú spravidla príjmom štátneho rozpočtu. V občianskoprávných veciach, vrátane obchodných vecí, rozhodujú spory aj s hodnotou niekoľko desiatok miliónov eur a samozrejme, aj spory, účastníkom ktorých je štát. Osobitnú kategóriu predstavujú spory zo zodpovednosti štátu za nezákonné rozhodnutie alebo nesprávny úradný postup podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Z uvedeného vo väzbe na novú právnu úpravu jednoznačne vyplýva, že rozhodovacia činnosť sudcov môže ovplyvniť aj ich vlastné platové pomery. Táto skutočnosť nevyhnutne vedie k spochybneniu nezávislosti a nestrannosti súdnictva a k spochybňovaniu objektivity súdnych rozhodnutí, a to vo všeobecnosti, nielen zo strany tých účastníkov či strán konania, v neprospech ktorých bolo vynesené súdne rozhodnutie... Ústavná zásada nezávislosti a nestrannosti sudcu nie je samoučelná, slúži verejnosti... patrí k imanentným znakom demokratického právneho štátu...

Namietaná právna úprava nerešpektuje ani ďalšie zo základných princípov právneho štátu - princíp právnej istoty a princíp proporcionality. Sudcom musí byť garantované ich

legitímne právo na platové pomery primerané vážnosti ich funkcie. Ich platové pomery nesmú byť svojvoľne zo strany zákonodarnej a výkonnej moci zneisťované, dokonca znižované, a to pod rúškom ozdravovania verejných financií. Peňažné prostriedky ušetrené z platov sudcov sú vo vzťahu k príjmom a výdavkom štátneho rozpočtu Slovenskej republiky úplne zanedbateľné. Pritom, platová reštrikcia sudcov je ustanovená na časovo neobmedzené obdobie, teda nejde o platovú reštrikciu odôvodnenú výnimočnými okolnosťami, zložitou finančnou situáciou v štáte...

Sudcovia vykonávajú funkciu sudcu ako svoje povolanie. Výkon funkcie sudcu je nezlučiteľný s funkciou v inom orgáne verejnej moci, so štátnozamestnaneckým pomerom, s pracovným pomerom, s obdobným pracovným vzťahom, s podnikateľskou činnosťou, s členstvom v riadiacom alebo kontrolnom orgáne právnickej osoby, ktorá vykonáva podnikateľskú činnosť, ani s inou hospodárskou alebo zárobkovou činnosťou okrem správy vlastného majetku a vedeckej, pedagogickej, literárnej alebo umeleckej činnosti, a pokiaľ ide o sudcov všeobecných súdov s členstvom v Súdnej rade Slovenskej republiky (čl. 137 ods. 2, čl. 145a ods. 2 ústavy). Na rozdiel od tejto právnej úpravy, právna úprava vzťahujúca sa na poslancov Národnej rady Slovenskej republiky nebráni tomu, aby poslanci Národnej rady Slovenskej republiky popri výkone poslaneckého mandátu boli aj v riadnom pracovnom pomere alebo aby vykonávali funkcie, zamestnanie alebo činnosť, ktoré nie sú nezlučiteľné s výkonom ich poslaneckého mandátu a poberali za to pravidelný mesačný plat či inú odmenu... To znamená, že na rozdiel od sudcov peňažný príjem poslancov za výkon ich poslaneckého mandátu nemusí byť ich jediným pravidelným mesačným príjmom.

Materiálne zabezpečenie sudcov by malo zohľadňovať vážnosť a dôstojnosť tohto povolania, ako aj ďalšie skutočnosti. Sudca nesmie poberať iný pravidelný mesačný príjem než plat za výkon funkcie sudcu...“

Navrhovateľka na podporu svojho návrhu poukazuje tiež na viacero medzinárodných dokumentov, ktoré sa týkajú postavenia súdnictva [Odporúčanie Výboru ministrov Rady Európy členským štátom Rec (2010)12 „Sudcovia, nezávislosť, efektívnosť a zodpovednosť“ zo 17. novembra 2010, prijaté na jej 1098. zasadnutí; Základné princípy MAGNY CHARTY SUDCOV prijaté poradnou skupinou Rady európskych sudcov 17. novembra 2010 v Štrasburgu; príslušné dokumenty Európskej komisie pre demokraciu

prostredníctvom práva; Základné zásady nezávislosti súdnej moci prijaté Organizáciou Spojených národov v roku 1985; Odporúčanie Výboru ministrov Rady Európy č. 12 z roku 1994; Európska charta štatútu sudcov prijatá účastníkmi multilaterálneho stretnutia organizovaného Radou Európy v roku 1998].

Súčasťou návrhu navrhovateľky bol aj návrh na pozastavenie napadnutých ustanovení zákona o platových pomeroch a zákona o sudcoch.

Ústavný súd uznesením č. k. PL. ÚS 27/2015-31 zo 4. marca 2015 prijal návrh navrhovateľky na ďalšie konanie a nevyhovel návrhu na pozastavenie účinnosti § 291 ods. 4 a 5 zákona o platových pomeroch a § 151za zákona o sudcoch.

II.

Ďalší priebeh konania

Po prijatí návrhu navrhovateľky na ďalšie konanie si ústavný súd v súlade s § 39 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších prepisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vyžiadal stanovisko k návrhu od Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej aj „národná rada“) a vlády Slovenskej republiky (ďalej aj „vláda“) ako vedľajšieho účastníka, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“), pričom účastníkov konania zároveň požiadal, aby sa vyjadrili aj k tomu, či trvajú na ústnom pojednávaní vo veci.

II.1 Stanovisko Národnej rady Slovenskej republiky

Predseda národnej rady doručil ústavnému súdu vyjadrenie národnej rady k návrhu navrhovateľky 22. júna 2015. Vo vyjadrení sa okrem iného uvádza:

«Národná rada vylučuje, že by schválením zákona č. 362/2014 Z. z. došlo k zásahu do nezávislosti sudcov a tým k porušeniu čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 v spojení s čl. 144 ods. 1

ústavy. Národná rada ako zákonodarný orgán, pri prijímaní každého zákona rešpektuje skutočnosť, že Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. V rozpore s ústavnou zásadou reálnej delby moci môže byť len taká právna úprava, ktorá by zasahovala do výkonu súdnej moci v oblastiach vymedzených v čl. 142 ods. 1 a 2 ústavy a nerešpektovala by oddelenosť výkonu súdnictva od iných štátnych orgánov. Z tohto aspektu napadnutá právna úprava takúto podmienku nespĺňa.

Pre posúdenie dodržania princípu právnej istoty, vrátane doktríny legitímnych očakávaní, ako imanentného znaku právneho štátu v tomto prípade poukazujeme na jeho všeobecné chápanie, a to, že zákon musí byť určitý, jasný, precízny a jeho právne následky predvídateľné - čo napadnutý zákon ako celok aj konkrétne ustanovenia nepochybne spĺňajú. Nemožno sa stotožniť s argumentáciou navrhovateľky, že predmetná právna úprava je prejavom svojvôle pri výkone verejnej moci. Národná rada postupovala v súlade s čl. 72 ústavy. Aj ústavný súd sa v rozhodnutí PL. ÚS 99/2011-86 vyjadril, že: „Nesúladosť s čl. 2 ods. 2 ústavy by nastala len úplným vybočením z právomoci národnej rady.“

Prijatím zákona č. 362/2014 Z. z., ktorým sa upravili platové pomery sudcov tak, že sa im na rok 2015 určil plat v rovnakej výške ako v roku 2012, nedošlo k narušeniu princípu vyjadreného v čl. 1 ods. 1 ústavy. Zákonodarca rozhodol, že sudcovia tak ako ostatní ústavní činitelia, na ktorých sa vzťahuje zákon č. 120/1993 Z. z., ako i ďalší funkcionári, ktorých plat sa odvodzuje z platu poslanca, budú participovať na konsolidácii verejných výdavkov. Čo sa týka odôvodnenosti prijatia napadnutého ustanovenia zákona, čo do výnimočnosti okolností, poukazujeme na čl. 126 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie v platnom znení, ktorý trvalo vyžaduje od členských štátov, aby sa vyhýbali nadmernému štátnemu deficitu, ktorého referenčná hodnota - vo vzťahu k hrubému domácomu produktu - je stanovená na 3%. A práve v záujme dodržania tohto požadovaného (a Európskou komisiou sledovaného) kritéria, bol prijatý aj tento zákon. Ani z ústavy ani zo zákonnej úpravy (zákon č. 120/1993 Z. z. a zákon č. 385/2000 Z. z.) explicitne nevyplýva absolútny zákaz znižovania platov sudcov (v danom prípade nejde o znižovanie platu, ale ponechanie rovnakej výšky platu ako v roku 2012). K tvrdeniu o požiadavke dočasnosti napadnutej úpravy, je potrebné poukázať na to, že táto bola prijatá na obdobie jedného roka. Je pravdou, že rovnaká právna úprava sa opakuje tretíkrát za sebou (roky 2013 až 2015).

V čl. 144 ods. 1 ústavy sa ustanovuje, že sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom. Rovnako v § 2 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z. z. sa určuje, že sudca je pri výkone svojej funkcie nezávislý a zákony a iné všeobecne záväzné právne predpisy vykladá podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia; rozhoduje nestranne, spravodlivo, bez zbytočných prietahov a len na základe skutočností zistených v súlade so zákonom. Rozhodovať nezávisle a nestranne sudca potvrdzuje aj zložením slubu pri vymenovaní do funkcie (čl. 145 ods. 4 ústavy). To znamená, že povinnosť sudcu rozhodovať nezávisle a nestranne vyplýva z ústavy a zo zákona (zákon č. 385/2000 Z. z.) bez ohľadu na úpravu platových pomerov.

Nezávislosť súdov a nezávislosť sudcov sú v právnom poriadku Slovenskej republiky zaručené systémom ich ústavných záruk (napr. čl. 145, 145a, 148 ústavy), a zákonných záruk (ide o právne záruky kariérne, stavovské, materiálne a profesné). Jedna z takýchto záruk je uvedená v ustanovení § 4 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z. z., podľa ktorého štát zabezpečuje nezávislosť sudcov aj ich hmotným zabezpečením. Materiálne zabezpečenie sudcov však nemožno považovať za jedinú garanciu sudcovskej nezávislosti, je len samozrejmé, že existujú aj iné garancie tejto nezávislosti, pričom pri neodvolateľnosti z funkcie sudcu je jednou z najdôležitejších garancií aj osobnostná výbava sudcov (predpoklad sudcovskej spôsobilosti), ktorých morálne vlastnosti sú zárukou riadneho vykonávania funkcie a vykladania zákonov a rozhodovania podľa najlepšieho vedomia a presvedčenia, nezávisle a nestranne, na čom zákonná úprava mechanizmu výpočtu platov nemôže nič meniť. Sudcovia sú ako jediní verejní činitelia do funkcií ustanovovaní bez časového obmedzenia na rozdiel od reprezentantov moci zákonodarnej a moci výkonnej.

K platovým pomerom sudcov a ich vzťahu k všeobecnej otázke vzájomných vzťahov jednotlivých zložiek štátnej moci, sa vyjadril ústavný súd v rozhodnutí PL. ÚS 14/94 tak, že „Kategóriu rovnosti jednotlivých zložiek štátnej moci je preto v rámci Ústavy Slovenskej republiky potrebné chápať tak, že znamená nepodriadenosť jednej zložky štátnej moci inej (iným zložkám štátnej moci). Definovanie (určenie) platov ústavných činiteľov nie je tou oblasťou, právnou úpravou ktorej by bolo možné narušiť zásadu rovnosti (nepodriadenosti) jednotlivých zložiek štátnej moci podľa ústavy. Bez ohľadu na to, akým spôsobom a v akej výške je určený plat sudcov, takouto právnou úpravou sa nenarušuje ústavou zaručená

zásada nezávislosti sudcov a nevytvára sa (v závislosti od výšky ich platu) stav ich podriadenosti iným zložkám štátnej moci.“.

Ústavná zásada nezávislosti a nestrannosti súdov a sudcov patrí k imanentným znakom demokratického právneho štátu, musí byť striktne dodržiavaná a žiadnym zákonom nesmie byť spochybňovaná. Navrhovateľka vo svojom podaní uvádza, že z tohto dôvodu, zákonodarca nesmie prijať takú právnu úpravu vzťahujúcu sa na platy sudcov, na základe ktorej by platové pomery sudcov boli závislé od podielu rozpočtu verejnej správy a hrubého domáceho produktu. Inými slovami, rozhodovacia činnosť súdov nesmie mať žiadny vplyv na kritérium, od ktorého závisí, aký bude plat sudcov v konkrétnom kalendárnom roku. Takéto konštrukcie treba rozhodne odmietnuť, zákonodarca v žiadnom prípade nespája úpravu platových pomerov sudcov s ich rozhodovacou činnosťou. Aj ústavný súd vo svojom rozhodnutí PL. ÚS 99/2011-86 uviedol, že „Sudcovia v skutočnosti niekedy rozhodujú vo veciach, ktoré majú širší spoločenský rozmer a dosah (a takto nepriamo sa dotýkajú aj ich samých ako členov spoločnosti), nemožno však tvrdiť, že dané bez ďalšieho spochybňuje podstatu ich nezávislosti a nestrannosti.“.

Zohľadňovanie hospodárskej situácie v krajine je legitímnym dôvodom na úpravu platov sudcov, ako to vyslovil aj ústavný súd (PL. ÚS 52/99), keď uviedol, „že je možné stanovenie ich platov takým spôsobom, aby boli v určitej miere prepojené na celkový momentálny stav ekonomického prostredia štátu (resp. takých jeho určitých zložiek, ktoré takýto stav ekonomického prostredia odrážajú - napr. platy pracovníkov v národnom hospodárstve). V dôsledku takéhoto prístupu k úprave platových pomerov môže plat sudcov kolísať v závislosti od pohybu toho ekonomického kritéria, splnenie ktorého je rozhodujúce pre stanovovanie platov sudcov. Takúto možnosť stanovenia platov sudcov nevylučujú ani žiadne medzinárodne záväzné dokumenty, ktoré by štátom ukladali, ako túto garanciu ich nezávislosti zabezpečiť jednoznačným a medzinárodne požadovaným spôsobom.“.»

K medzinárodným dokumentom, na ktoré sa navrhovateľka vo svojom návrhu odvoláva, sa vo vyjadrení národnej rady uvádza, že tieto majú iba odporúčajúci charakter a spornej problematike sa venujú iba všeobecne a nepriamo, resp. bez konkrétnych vecných opatrení.

Vo vyjadrení národnej rady sa tiež zdôrazňuje, že *„Zmenu platových pomerov pre všetkých sudcov, nemožno posudzovať ako zásah do sudcovskej nezávislosti. Ústavne chránená sudcovská nezávislosť sa vzťahuje na jednotlivé prerokúvané prípady konkrétne určeným sudcom, zatiaľ čo zmena platu sa dotýka všetkých sudcov a teda súdnej moci ako celku. Ohrozením sudcovskej nezávislosti by bolo, ak by sa konkrétnemu sudcovi v súvislosti s rozhodovaním konkrétneho prípadu navrhlo zvýšenie (resp. zníženie) platu na ten účel, aby sudca rozhodol určitým spôsobom.“*

Predseda národnej rady zároveň ústavnému súdu oznámil, že netrvá na ústnom pojednávaní v konaní o návrhu navrhovateľky.

II.2 Stanovisko vlády Slovenskej republiky

Stanovisko vlády ako vedľajšieho účastníka, zastúpenej ministerstvom spravodlivosti, z 11. mája 2015 bolo ústavnému súdu doručené 18. mája 2015; vláda v ňom navrhla, aby ústavný súd návrhu navrhovateľky nálezom nevyhovel, a zároveň oznámila, že netrvá na ústnom pojednávaní.

V stanovisku vlády sa k napadnutým ustanoveniam zákona o platových pomeroch a zákona o sudcoch, na základe ktorých *„nedôjde k valorizácii platov sudcov, ktorá spočíva v nastavenom mechanizme o závislosti základného platu sudcu od priemerného platu v národnom hospodárstve“*, s poukazom na uznesenie ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 52/99 zo 4. júla 2000 okrem iného uvádza:

„... legitímnym dôvodom umožňujúcim prijímanie takýchto opatrení sú existujúci stav a potreby ekonomiky štátu, za jeho prirodzenú a nevyhnutnú súčasť preto treba považovať nielen jeho dočasnosť, ale aj primeranosť (proporcionalitu) za účelom dosiahnutia takého ekonomického cieľa, ktorý sa jeho prijatím sledoval.

Z uvedeného dôvodu by sa neprimeraná doba jeho uplatňovania, ako aj spôsob a rozsah opatrenia neodrážajúce potreby ekonomiky štátu mohli dostať do nesúladu s ústavnými zásadami vlastným právnenému štátu, akými sú zákaz svojvôle v činnosti štátnych orgánov, zásada primeranosti (proporcionality), a to tak pokiaľ ide o rozsah

takýchto opatrení, ako aj o dobu nevyhnutnú pre ich legitímne použitie, zákaz diskriminácie pri ich prijímaní a uplatňovaní a pod.

Keďže Ústava Slovenskej republiky nevylučuje prepojenie platových pomerov sudcov so stavom ekonomiky, nebolo možné posúdiť ako nesúladnú s ústavou takú právnu úpravu, ktorou bolo dočasne zastavené uplatňovanie jednej zo zložiek tohto zákonného mechanizmu určovania platov sudcov, ktorým sa reaguje na stav ekonomiky Slovenskej republiky.

Je potrebné v tejto súvislosti poukázať na skutočnosť, že opatrenia smerujúce k tzv. zmrazeniu platov sú navrhované vždy na obdobie jedného roka a sú v zákone prijímané vždy len prostredníctvom prechodných ustanovení. Novelizáciami sa nezasahuje do všeobecne nastavených pravidiel určovania platových pomerov sudcov Slovenskej republiky. Aj táto skutočnosť teda podporuje fakt, že vláda Slovenskej republiky vníma tento stav zmrazovania platov ako dočasný a každoročne skúma existujúci stav a potreby ekonomiky, ako aj primeranosť (proporcionalitu) navrhovaných opatrení.“

Vláda sa vo svojom stanovisku v nadväznosti na argumentáciu navrhovateľky vyjadruje aj k otázke tzv. materiálnej nezávislosti sudcov. V tejto súvislosti poukazuje na právny názor ústavného súdu vyslovený v uznesení sp. zn. PL. ÚS 14/94 z 27. januára 1995, podľa ktorého „*Ústava Slovenskej republiky neobsahuje žiadne ustanovenie dotýkajúce sa platového ohodnotenia ústavných činiteľov, ktoré by (vo vzťahu k sudcom) konkretizovalo, aká úroveň ich platového ohodnotenia zodpovedá rešpektovaniu ústavnej zásady ich nezávislosti*“, ako aj na ďalší právny názor vyslovený v označenom uznesení, v zmysle ktorého „*Rozdiely v platovom ohodnotení členov jednotlivých zložiek štátnej moci ako aj vnútri týchto zložiek neporušujú nezávislosť sudcov.*“.

Vláda tiež argumentuje, že prijatím záveru o nesúlade napádaných ustanovení zákona o platových pomeroch a zákona o sudcoch by ústavný súd „*mohol... založiť pozitívnu diskrimináciu ostatných ústavných činiteľov, ktorých platové pomery sú určované zákonom č. 120/1993 Z. z. Zákonodarná, výkonná a súdna moc sú rovnocenné zložky štátnej moci, ktoré sa navzájom dopĺňajú a zároveň obmedzujú. Všetci ústavní činitelia by mali byť rovnako dotknutí vo vzťahu k platovým pomeroch aktuálnym vývojom ekonomiky. Nezávislosť sama o sebe nie je kritériom, ktoré by malo pri favorizovaní vývoja platobných pomerov*

odobrovať rozdielne zaobchádzanie ústavných činiteľov pôsobiacich v rôznych zložkách štátnej moci.“.

Navrhovateľka vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 12. mája 2015 oznámila, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

III.

Relevantná právna úprava a aplikovateľná judikatúra ústavného súdu, ich analýza a právne závery

III.1 Analýza napadnutej právnej úpravy

Navrhovateľka namieta nesúladiť § 291 ods. 4 a 5 zákona o platových pomeroch a § 151za zákona o sudcoch s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 v spojení s čl. 144 ods. 1 ústavy.

Podľa § 291 ods. 4 zákona o platových pomeroch priemerný plat sudcu vo výške určenej v roku 2012 podľa tohto zákona je priemerným platom sudcu aj v roku 2015.

Podľa § 291 ods. 5 zákona o platových pomeroch platové pomery sudcov v roku 2015 ustanovuje podľa zásady uvedenej v odseku 4 osobitný predpis.

Podľa § 151za zákona o sudcoch na účely určenia základného platu sudcu najvyššieho súdu a sudcu Špecializovaného trestného súdu v roku 2015 sa za základný plat sudcu najvyššieho súdu alebo sudcu Špecializovaného trestného súdu považuje základný plat sudcu najvyššieho súdu alebo sudcu Špecializovaného trestného súdu priznaný podľa

tohto zákona v roku 2012. V roku 2015 patrí sudcovi Špecializovaného trestného súdu a sudcovi najvyššieho súdu, ktorý rozhoduje o opravných prostriedkoch vo veciach, na ktoré je v prvom stupni príslušný Špecializovaný trestný súd, funkčný príplatok podľa § 69 ods. 2 a 4 vo výške funkčného príplatku priznaného podľa tohto zákona v roku 2012.

Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na žiadnu ideológiu ani náboženstvo.

Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 144 ods. 1 ústavy sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom.

Z hľadiska predmetu konania ústavný súd považuje za relevantné poukázať aj na ďalšie ustanovenia zákona o platových pomeroch (§ 16 ods. 1 prvú vetu, § 23 ods. 1, § 2 ods. 1 prvú vetu, § 2 ods. 2, § 291 ods. 3), ako aj zákona o sudcoch (§ 66 ods. 1 a 2, § 67 ods. 1, § 69 ods. 2 a 4).

Podľa § 16 ods. 1 prvej vety zákona o platových pomeroch sudcovi ústavného súdu patrí plat vo výške 1,3-násobku platu poslanca mesačne, začínajúc prvým dňom mesiaca, v ktorom zložil ústavou predpísaný sľub.

Podľa § 23 ods. 1 zákona o platových pomeroch priemerným platom sudcu Slovenskej republiky je plat poslanca uvedený v § 2.

Podľa § 2 ods. 1 prvej vety zákona o platových pomeroch poslancovi národnej rady patrí plat vo výške trojnásobku priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za predchádzajúci kalendárny rok znížený podľa

odseku 2 zaokrúhlený nahor na celé euro, začínajúc dňom zvolenia za poslanca Národnej rady Slovenskej republiky.

Podľa § 2 ods. 2 zákona o platových pomeroch zníženie podľa odseku 1 sa rovná

a) 0,15 násobku trojnásobku priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za kalendárny rok, ktorý predchádza kalendárnemu roku, na ktorý sa plat poslanca vypočítava, ak podiel schodku rozpočtu verejnej správy Slovenskej republiky a hrubého domáceho produktu Slovenskej republiky za kalendárny rok, ktorý predchádza kalendárnemu roku, na ktorý sa plat poslanca vypočítava, zverejneného Európskou komisiou (Eurostatom) v apríli kalendárneho roka, na ktorý sa plat poslanca vypočítava, ^{1a)} je rovný alebo vyšší ako 0,07,

b) 0,1 násobku trojnásobku priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za kalendárny rok, ktorý predchádza kalendárnemu roku, na ktorý sa plat poslanca vypočítava, ak podiel schodku rozpočtu verejnej správy Slovenskej republiky a hrubého domáceho produktu Slovenskej republiky za kalendárny rok, ktorý predchádza kalendárnemu roku, na ktorý sa plat poslanca vypočítava, zverejneného Európskou komisiou (Eurostatom) v apríli kalendárneho roka, na ktorý sa plat poslanca vypočítava, je rovný alebo vyšší ako 0,05 a nižší ako 0,07, ²

c) 0,05 násobku trojnásobku priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za kalendárny rok, ktorý predchádza kalendárnemu roku, na ktorý sa plat poslanca vypočítava, ak podiel schodku rozpočtu verejnej správy Slovenskej republiky a hrubého domáceho produktu Slovenskej republiky za kalendárny rok, ktorý predchádza kalendárnemu roku, na ktorý sa plat poslanca vypočítava, zverejneného Európskou komisiou (Eurostatom) v apríli kalendárneho roka, na ktorý sa plat poslanca vypočítava, je rovný alebo vyšší ako 0,03 a nižší ako 0,05.

Vo vzťahu k citovaným ustanoveniam § 2 ods. 1 a 2 zákona o platových pomeroch ústavný súd pripomína, že na základe jeho nálezu sp. zn. PL. ÚS 99/2011 z 11. decembra 2013 publikovaného v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 97/2011 Z. z. ustanovenia § 2 ods. 1 v časti „znížený podľa ods. 2“ a § 2 ods. 2 zákona o platových pomeroch vo vzťahu k sudcom dňom 18. decembra 2014 stratili účinnosť.

Podľa § 291 ods. 3 zákona o platových pomeroch v roku 2015 patrí sudcovi ústavného súdu plat vo výške určenej v roku 2012.

Podľa § 66 ods. 1 zákona o sudcoch základným platom sudcu najvyššieho súdu a sudcu Špecializovaného trestného súdu je plat rovnajúci sa 1,3-násobku platu poslanca národnej rady mesačne, ktorý mu patrí od prvého dňa mesiaca, v ktorom bol na najvyšší súd alebo Špecializovaný trestný súd pridelený alebo preložený.

Podľa § 66 ods. 2 zákona o sudcoch sudcovia okresných súdov a krajských súdov sa na potreby určenia základného platu zaraďujú do dvoch platových skupín a do siedmich platových stupňov.

V súlade s § 67 ods. 1 zákona o sudcoch priemerným platom sudcu podľa osobitného predpisu sa rozumie plat v I. platovej skupine a v 3. platovom stupni.

Podľa § 69 ods. 2 zákona o sudcoch funkčný príplatok za výkon funkcie patrí sudcovi Špecializovaného trestného súdu a sudcovi najvyššieho súdu, ktorý rozhoduje o opravných prostriedkoch vo veciach, na ktoré je v prvom stupni príslušný Špecializovaný trestný súd, mesačne v sume rovnajúcej sa dvojnásobku priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za predchádzajúci kalendárny rok.

Podľa § 69 ods. 4 zákona o sudcoch funkčný príplatok za výkon funkcie podľa odseku 2 patrí sudcovi najvyššieho súdu, ktorý podľa rozvrhu práce rozhoduje o opravných prostriedkoch vo veciach, na ktoré je v prvom stupni príslušný Špecializovaný trestný súd za predpokladu, že v predchádzajúcom mesiaci mal pridelenú najmenej jednu vec, v ktorej konal v prvom stupni Špecializovaný trestný súd. Zastupujúci sudca sudcu podľa predchádzajúcej vety má nárok na tento príplatok len, ak nastane okolnosť, pre ktorú v danej veci nemôže konať sudca senátu, ktorý má pridelenú vec náhodným výberom.

Z napadnutých ustanovení zákona o platových pomeroch a zákona o sudcoch z hľadiska premetu tohto konania vyplýva, že prostredníctvom nich sa (aj) v roku 2015 zmrazujú *platy sudcov všeobecných súdov a tiež sudcov ústavného súdu, v dôsledku čoho nedochádza k reálnemu uplatneniu zákonom ustanoveného mechanizmu určenia platu v závislosti od priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky. K takémuto reštriktívnemu zásahu do platov sudcov pritom dochádza už od roku 2013 (t. j. tretíkrát za sebou), takže priemerný plat sudcov všeobecných súdov, plat sudcov ústavného súdu a základný plat sudcov najvyššieho súdu a tiež sudcov Špecializovaného trestného súdu sú aj v roku 2015 odvodené od priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky, ktorá bola dosiahnutá v roku 2011 (ide teda o vymeriavací základ pre výpočet priemerného platu sudcov všeobecných súdov, platu sudcov ústavného súdu a základného platu sudcov najvyššieho súdu a Špecializovaného trestného súdu priznaný v roku 2012).*

III.2 Aplikovateľná judikatúra ústavného súdu a jej analýza

Ústavný súd sa v období od svojho konštituovania v konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 ústavy už viackrát zaoberal problematikou platových pomerov sudcov (ide najmä o konania vedené pod sp. zn.: PL. ÚS 14/94, PL. ÚS 52/99, PL. ÚS 12/05, PL. ÚS 99/2011), pričom vo svojich doterajších rozhodnutiach vyslovil celý rad zásadných právnych názorov k tejto problematike.

V nadväznosti na uvedené je nevyhnutné zdôrazniť, že judikatúru ústavného súdu týkajúcu sa akejkolvek problematiky, a teda aj sféry platových pomerov sudcov, nemožno interpretovať a aplikovať rigidne a ako navždy danú (nemennú), ale naopak, vnímať ju, interpretovať ju a aplikovať vo vývoji. Judikatúra ústavného súdu či iných orgánov súdneho typu v akejkolvek oblasti nevyhnutne zahŕňa aj prelamanie už skôr vyslovených (vlastných) právnych názorov. Ide o prirodzený jav, ktorý sa v rozhodovacej činnosti súdnych orgánov objektívne musí skôr či neskôr objaviť. Podrobnejšou analýzou rozhodnutí ústavného súdu v už označených veciach možno dospieť k záveru, že v uznesení sp. zn. PL. ÚS 14/94 z 27. januára 1995 a tiež v uznesení sp. zn. PL. ÚS 52/99 zo 4. júla 2000 sa

nachádzajú právne názory, ktoré sú zjavne nekompatibilné s niektorými právnymi názormi vyslovenými v nasledujúcich rozhodnutiach ústavného súdu, teda v náleze sp. zn. PL. ÚS 99/2011 z 11. decembra 2013, ako aj v náleze sp. zn. PL. ÚS 12/05 z 28. novembra 2007. Z uvedeného vyplýva, že niektoré právne názory vyslovené v uzneseniach sp. zn. PL. ÚS 14/94 z 27. januára 1995 a sp. zn. PL. ÚS 52/99 zo 4. júla 2000 boli neskoršou judikatúrou ústavného súdu prekonané (prelomené), resp. niektoré z nich možno považovať v kontextoch následnej judikatúry za zjavne nesprávne a nepoužiteľné.

Na podporu svojho záveru o ústavnej konformnosti napadnutých ustanovení § 291 ods. 4 a 5 zákona o platových pomeroch a § 151za zákona o sudcoch argumentujú národná rada i vláda vo svojich vyjadreniach k návrhu navrhovateľky aj s poukazom na niektoré právne názory vyslovené v uzneseniach ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 14/94 z 27. januára 1995 a sp. zn. PL. ÚS 52/99 zo 4. júla 2000.

Konkrétne národná rada argumentuje vo svojom vyjadrení právnym názorom ústavného súdu vysloveným vo veci vedenej pod sp. zn. PL. ÚS 14/94, podľa ktorého „... Bez ohľadu na to, akým spôsobom a v akej výške je určený plat sudcov, takouto právnou úpravou sa nenarušuje ústavou zaručená zásada nezávislosti sudcov a nevytvára sa (v závislosti od výšky ich platu) stav ich podriadenosti iným zložkám štátnej moci.“. Vláda vo svojom vyjadrení tiež argumentuje právnym názorom ústavného súdu vysloveným vo veci vedenej pod sp. zn. PL. ÚS 14/94, podľa ktorého „Ústava Slovenskej republiky neobsahuje žiadne ustanovenie dotýkajúce sa platového ohodnotenia ústavných činiteľov, ktoré by (vo vzťahu k sudcom) konkretizovalo, aká úroveň ich platového ohodnotenia zodpovedá rešpektovaniu ústavnej zásady ich nezávislosti.“.

Národná rada i vláda zhodne argumentujú tiež právnymi názormi ústavného súdu týkajúcimi sa legitímnosti prepojenia platových pomerov sudcov na stav ekonomiky vyslovenými v uznesení sp. zn. PL. ÚS 52/99 zo 7. júla 2000 [„... je možné stanovenie ich plátov takým spôsobom, aby boli v určitej miere prepojené na celkový momentálny stav ekonomického prostredia štátu (resp. takých jeho určitých zložiek, ktoré takýto stav ekonomického prostredia odrážajú - napr. platy pracovníkov v národnom hospodárstve).

V dôsledku takéhoto prístupu k úprave platových pomerov môže plat sudcov kolísať v závislosti od pohybu toho ekonomického kritéria, splnenie ktorého je rozhodujúce pre stanovovanie platov sudcov. Takúto možnosť stanovenia platov sudcov nevyklučujú ani žiadne medzinárodne záväzné dokumenty, ktoré by štátom ukladali, ako túto garanciu ich nezávislosti zabezpečiť jednoznačným a medzinárodne požadovaným spôsobom. ... Ústava Slovenskej republiky nevyklučuje prepojenie platových pomerov sudcov Ústavného súdu Slovenskej republiky a všeobecných súdov so stavom ekonomiky ani prostredníctvom ústavného príkazu rovnosti a ani prostredníctvom inej ústavnej garancie vzťahujúcej sa na platové pomery sudcov.“].

Vláda vo svojom vyjadrení navyše argumentuje aj ďalším právnym názorom ústavného súdu vysloveným vo veci vedenej pod sp. zn. PL. ÚS 52/99: „Platové pomery sudcov Ústavného súdu Slovenskej republiky a všeobecných súdov predstavujú zákonnú, a nie ústavnú garanciu ich nezávislosti, pričom ústava nevyklučuje, aby takáto zákonná úprava nemohla reagovať na stav a potreby ekonomiky štátu.“

Právny názor, v zmysle ktorého môže byť zlý stav ekonomiky legitímnym dôvodom na reštriktívny zásah do platových pomerov sudcov (argumentujú ním národná rada aj vláda), ústavný súd nikdy nespochybnil a považuje ho za relevantný aj v konaní o návrhu navrhovateľky. Zároveň ale zdôrazňuje, že jeho aplikáciu vo svojej doterajšej judikatúre celkom zjavne podmieňuje kumulatívnym splnením určitých podmienok (podrobnejšie k tomu pozri ďalej). Ostatné právne názory, ktorými argumentujú vo svojich vyjadreniach národná rada alebo vláda, však ústavný súd považuje za zjavne neaplikovateľné na návrh navrhovateľky.

Vo vzťahu k právnym názorom prevzatým z uznesenia sp. zn. PL. ÚS 14/94 z 27. januára 1995, v zmysle ktorých výškou platu sudcov „sa nenarušuje ústavou zaručená zásada nezávislosti sudcov“, resp. že „Ústava Slovenskej republiky neobsahuje žiadne ustanovenie..., ktoré by (vo vzťahu k sudcom) konkretizovalo, aká úroveň ich platového ohodnotenia zodpovedá rešpektovaniu ústavnej zásady ich nezávislosti“, ústavný súd v prvom rade zdôrazňuje, že ide o právne názory, ktoré boli celkom zjavne prekonané

(prelomené) už bodom 1 výroku nálezu sp. zn. PL. ÚS 12/05 z 28. novembra 2007 a následne tiež bodom 1 výroku nálezu sp. zn. PL. ÚS 99/2011 z 11. decembra 2013 (a, samozrejme, tiež ich odôvodnením). Ústavný súd totiž vo výrokoch označených rozhodnutí vyslovil, že reštrikčnými zásahmi do platových pomerov sudcov došlo k ich nesúladu nielen s čl. 1 ods. 1 ústavy, ale aj (v spojení) s čl. 144 ods. 1 ústavy, podľa ktorého „Sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí...“. Ústavný súd teda vo svojich ostatných meritórnych rozhodnutiach týkajúcich sa platových pomerov sudcov explicitne vyjadril, že (reštriktívny) zásah do platov sudcov je nerozlučne spojený so zásahom do nezávislosti sudcov, čo je v priamom rozpore s citovaným právnym názorom vyjadreným vo veci vedenej pod sp. zn. PL. ÚS 14/94. Navyše ústavný súd považuje národnou radou a vládou citované právne názory „vyňaté“ z uznesenia sp. zn. PL. ÚS 14/94 z 27. januára 1995 za zjavne nesprávne, keďže argumentáciou *ad absurdum* by mohli viesť aj k záveru, že sudcovia budú vždy nezávislí, a to aj vtedy, ak ich príjem bude na hranici životného minima, čo je zjavný nezmysel.

Vo vzťahu k právnemu názoru vyslovenému vo veci vedenej pod sp. zn. PL. ÚS 52/99 (argumentuje ním vláda), podľa ktorého „Platové pomery sudcov Ústavného súdu Slovenskej republiky a všeobecných súdov predstavujú zákonnú, a nie ústavnú garanciu ich nezávislosti..., pričom ústava nevyklučuje, aby takáto zákonná úprava nemohla reagovať na stav a potreby ekonomiky štátu“, ústavný súd konštatuje, že tento právny názor implicitne prelomil už v náleze sp. zn. PL. ÚS 12/05 z 28. novembra 2007 (a následne aj v náleze sp. zn. PL. ÚS 99/2011 z 11. decembra 2013), pretože bez toho (rozumej „prelomenia tohto právného názoru“, pozn.) by vo svojej podstate nemohol v tomto rozhodnutí vysloviť nesúlad napadnutých ustanovení zákona o sudcoch upravujúcich platy sudcov všeobecných súdov s čl. 144 ods. 1 ústavy. Z nálezov sp. zn. PL. ÚS 12/05 z 28. novembra 2007 a sp. zn. PL. ÚS 99/2011 z 11. decembra 2013 totiž zjavne vyplýva, že ústavný súd práve z čl. 144 ods. 1 ústavy vyvodil záver o ústavnej (nie zákonnej) garancii nezávislosti sudcov v priamej príčinnej súvislosti s ich platovými pomermi.

Navyše, citovaný právny názor vyslovený vo veci sp. zn. PL. ÚS 52/99 sa ústavnému súdu javí s odstupom času ako prejav extrémne formalistického výkladu ústavy, ktorý je pri

materiálnom chápaní ochrany ústavnosti zjavne neakceptovateľný. Skutočnosť, že Ústava Slovenskej republiky (na rozdiel od ústav niektorých iných štátov) neobsahuje ustanovenie, ktoré výslovne upravuje (garantuje) platové pomery sudcov, resp. zásadu neznížiteľnosti ich plátov, vonkoncom neznamená, že v jej obsahu ústavné limity pre úpravu plátov sudcov nie sú (implicitne) „prítomné“. Možno ich totiž celkom zjavne vyvodíť z ústavných princípov a iných ústavou chránených hodnôt [napr. princíp deľby moci, ktorého integrálnou súčasťou je aj princíp rovnováhy moci, už spomínaná zásada (princíp) nezávislosti sudcov a súdov, princíp proporcionality zásahov do platových pomerov sudcov a iných ústavných činiteľov atď.].

Ústavný súd považuje tiež v priamom rozpore s argumentáciou obsiahnutou vo vyjadrení národnej rady, podľa ktorej majú navrhovateľkou uvádzané medzinárodné dokumenty „*iba odporúčajúci charakter*“ [ide napr. Odporúčanie Výboru ministrov Rady Európy členským štátom Rec (2010)12 „Sudcovia, nezávislosť, efektívnosť a zodpovednosť“ zo 17. novembra 2010, prijaté na jej 1098. zasadnutí; Základné princípy MAGNY CHARTY SUDCOV prijatá poradnou skupinou Rady európskych sudcov 17. novembra 2010 v Štrasburgu; dokumenty Európskej komisie pre demokraciu prostredníctvom práva o nezávislosti sudcov z 12. a 13. marca 2013; Základné zásady nezávislosti súdnej moci prijaté Organizáciou Spojených národov v roku 1985; Odporúčanie Výboru ministrov Rady Európy č. 12 z roku 1994; Európsku chartu štatútu sudcov prijatú účastníkmi multilaterálneho stretnutia organizovaného Radou Európy v roku 1998 (ústavný súd sa analýzou týchto medzinárodných dokumentov podrobne zaoberal v náleze sp. zn. PL. ÚS 99/2011 z 11. decembra 2013; pozri body 67 až 73 označeného nálezu)], za potrebné zdôrazniť, že týmto medzinárodným dokumentom „odporúčacieho“ charakteru, ktorých je Slovenská republika signatárom, nemožno s odkazom na čl. 1 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Slovenská republika uznáva a dodržiava... svoje ďalšie medzinárodné záväzky“, popierať ani primeranú mieru (a pritom vonkoncom nie zanedbateľnú) právnej relevancie.

Nad rámec právnych názorov k problematike platových pomerov sudcov, s ktorými argumentujú vo svojich vyjadreniach národná rada a vláda, ústavný súd považuje za potrebné poukázať na tomto mieste aj na ďalšie svoje právne názory vyslovené v doterajšej

judikatúre, ktoré sú podľa jeho názoru aplikovateľné na rozhodovanie o návrhu navrhovateľky.

Ústavný súd pripomína, že už vo veci sp. zn. PL. ÚS 52/99 [napriek tomu, že uznesením zo 4. júla 2000 návrhu navrhovateľov (skupiny 34 poslancov národnej rady) nevyhoveli] vyslovil, že k právnym garanciam sudcovskej a súdnej nezávislosti patrí aj odmeňovanie a hospodárske zabezpečenie sudcov zodpovedajúce povahe a významu ich činnosti.

Rozvíjajúc uvedený právny názor, ústavný súd vo veci sp. zn. PL. ÚS 12/05 uviedol, že „princíp nezávislosti súdnej moci je jedným z podstatných znakov demokratického a právneho štátu (čl. 1 ods. 1 ústavy), ktorý vyplýva z neutrality sudcov ako záruky spravodlivého, nestranného a objektívneho súdneho konania. Tento princíp obsahuje celý rad aspektov, ktoré majú spolu vytvoriť predpoklady na to, aby súdy mohli plniť svoje úlohy a povinnosti najmä pri ochrane základných práv a slobôd občanov. Je založený na nezávislosti súdov (čl. 141 ods. 1 ústavy) a nezávislosti sudcov (čl. 144 ods. 1 ústavy). Pod nezávislosťou sudcov v širšom slova zmysle treba chápať aj ich materiálnu nezávislosť“ (PL. ÚS 12/05).

V nadväznosti na citované ústavný súd v tej istej veci (PL. ÚS 12/05), inšpirujúc sa právnym názorom Ústavného súdu Českej republiky vyjadreným vo veci sp. zn. PL. ÚS 11/02 z 11. júna 2003, zdôraznil že „Plat sudcu by mal byť stabilnou a nemanipulovateľnou veličinou, a nemal by byť pohyblivým faktorom, s ktorým môže kalkulovať aktuálne vládne zoskupenie. Zásahy zákonodarcu do oblasti materiálneho zabezpečenia sudcov, za ktoré možno považovať aj platové reštrikcie, resp. zmrazenie plátov, či odopieranie zákonom ustanovenej zložky plátu narúšajú právnu istotu sudcov. Zásahy zákonodarcu do oblasti materiálneho zabezpečenia sudcov, za ktoré možno považovať aj platové reštrikcie, resp. zmrazenie plátov, či odopieranie zákonom ustanovenej zložky plátu, narúšajú právnu istotu sudcov.“.

Na druhej strane ústavný súd v náleze sp. zn. PL. ÚS 12/05 z 28. novembra 2007 uviedol, že zásahy do platových náležitostí sudcov sa môžu dotknúť ústavného princípu nezávislosti sudcov až vtedy, keď dosiahnu určitý kvantitatívny rozmer a citeľným spôsobom ohrozia inak štandardnú životnú úroveň sudcov primeranú ich ročnému príjmu, pričom *zásah do materiálneho zabezpečenia sudcov nesmie byť výrazom svojvôle zákonodarcu, ale musí byť, vychádzajúc zo zásady proporcionality, odôvodnený výnimočnými okolnosťami (PL. ÚS 12/05). Na základe uvedeného právneho názoru si ústavný súd osvojil právo posudzovať z hľadiska ústavnej akceptovateľnosti intenzitu reštrikčných zásahov do platových pomerov sudcov, pričom v tejto súvislosti formuloval určité kritériá (k tomu pozri ďalej).*

Ústavný súd v náleze sp. zn. PL. ÚS 12/05 z 28. novembra 2007 v súvislosti so zmrazovaním platov sudcov tiež uviedol, že „právo sudcov“ na každoročné prispôsobenie platových pomerov meniacim sa podmienkam transformujúceho sa hospodárstva Slovenskej republiky síce neexistuje, ale právna úprava statusu sudcov v právnom štáte predpokladá osobitnú a stabilnú úpravu. Rovnako vyslovil, že právna úprava, ktorá viaže úpravy platov sudcov na vývoj priemerného platu zamestnanca národného hospodárstva, sleduje legitímny cieľ v podmienkach transformujúceho sa hospodárstva a že za svojvoľné zo strany zákonodarnej moci nemožno kvalifikovať dočasné vylúčenie ustanovenia právneho predpisu o valorizácii platu z pôsobnosti (neuplatnenie), a to s prihliadnutím na dočasnú povahu takéhoto opatrenia a jeho cieľ, ktorým nie je nátlak, ktorý by chcel a mohol ovplyvňovať sudcov pri ich rozhodovacej činnosti, keďže sa vzťahuje na všetkých ústavných činiteľov a netýka sa výlučne sudcov (PL. ÚS 12/05).

Žiada sa tiež uviesť, že ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre celoročné zmrazenie platov sudcov nadväzujúce na závažné ekonomické opatrenia v prípade krízy nesankcionoval ako nesúladne s ústavou (PL. ÚS 52/99, PL. ÚS 12/05). Obdobne rozhodol ústavný súd v zásade aj vo veci sp. zn. PL. ÚS 99/2011, v ktorej posudzoval (okrem iného) vypustenie ustanovenia zákona o sudcoch o valorizácii v kontexte s výraznejším rastom priemerného platu zamestnanca národného hospodárstva. Za ústavne nesúladne však považoval opakované odkladanie nadobudnutia účinnosti právnej normy priznávajúcej

sudcom určitú zložku ich platových príjmov [tzv. 14. plat (PL. ÚS 12/05)], pričom za nesúladne s ústavou považoval tiež opakované novelizácie ustanovení týkajúcich sa nadobudnutia účinnosti príslušných právnych noriem ustanovujúcich platy sudcov s poukazom na to, že neakceptujú ústavné limity spočívajúce vo výnimočnej alebo dočasnej povahe vylúčenia uplatňovania právnych noriem upravujúcich priznanie ďalšieho sudcovského platu.

III.3 Právne závery k bodu 1 výroku tohto nálezu

Z dosiaľ uvedeného vyplýva, že ústavný súd podľa svojej doterajšej judikatúry považuje reštriktívny zásah zákonodarcu do platových pomerov sudcov z ústavného hľadiska za akceptovateľný a udržateľný v prípade, ak sú kumulatívne splnené tieto podmienky, ktoré sa viažu k posudzovanému reštriktčnému zásahu:

- a) ide o zásah, ktorý je primerane (dostatočne) odôvodnený nepriaznivou ekonomickou situáciou štátu, primeraný tejto ekonomickej situácii a zároveň neohrozujúci štandardnú životnú úroveň sudcov,
- b) ide o zásah, ktorý má dočasnú povahu a trvá len nevyhnutnú dobu,
- c) ide o zásah, ktorý nie je prejavom svojvôle zákonodarcu.

III.3.1 K primeranému odôvodneniu napadnutého reštriktčného zásahu do platov sudcov ekonomickou situáciou

Zo všeobecnej časti dôvodovej správy k návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (parlamentná tlač č. 1202), vyplýva, že návrh na ponechanie platov a paušálnych náhrad niektorých ústavných činiteľov na úrovni ustanovenej v roku 2011, okrem sudcov ústavného súdu a sudcov všeobecných súdov, u ktorých sa plat ponechal na úrovni určenej v roku 2012, bol odôvodnený konsolidáciou verejných výdavkov v návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2015 až 2017, a to

s ohľadom na potenciálne uplatnenie ústavného zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti (ďalej aj „ústavný zákon o rozpočtovej zodpovednosti“).

Predseda národnej rady vo svojom vyjadrení (len) vo všeobecnej rovine poukazuje na výnimočnosť okolností prijímania napadnutej právnej úpravy a v konkrétnostiach odkázal na čl. 126 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, ktorý trvalo vyžaduje od členských štátov, aby sa vyhýbali nadmernému štátnemu deficitu, ktorého referenčná hodnota - vo vzťahu k hrubému domácomu produktu - je ustanovená na 3 %, pričom zároveň zdôrazňuje, že práve v záujme dodržania požadovaného kritéria bola prijatá aj napadnutá právna úprava.

Navrhovateľka naproti tomu vo svojom návrhu argumentuje konkrétnymi makroekonomickými ukazovateľmi hospodárskeho vývoja v Slovenskej republike a zdôrazňuje skutočnosť, že pre rok 2014 nie sú (neboli) splnené kritériá na uplatnenie tzv. dlhovej brzdy podľa príslušných ustanovení ústavného zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti, ktoré by odôvodňovali reštrikčný zásah do platových pomerov sudcov, ako aj iných verejných funkcionárov.

Ústavný súd nespochybňuje potrebu prijímať opatrenia na posilnenie mechanizmu smerujúceho k zabezpečeniu záväzkov výkonnej moci vo sfére verejných financií, ktorý je determinovaný princípom zodpovednej rozpočtovej politiky vyplývajúcim z členstva Slovenskej republiky v Európskej únii. Rovnako tak má ústavný súd primeraný rešpekt k základnému cieľu sledovanému ústavným zákonom č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti, ktorým je dosiahnutie dlhodobej udržateľnosti finančného hospodárenia Slovenskej republiky. Právnym základom Paktu stability a rastu, ktorý predstavuje právny rámec pre koordináciu národných fiskálnych politík v Európskej únii, sú ustanovenia čl. 121 a čl. 126 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (na ktoré odkazuje predseda národnej rady vo svojom vyjadrení). Pakt stability zahŕňa tak preventívnu, ako aj korekčnú zložku. Preventívna zložka Paktu stability spočíva v úsilí členských štátov Európskej únie predchádzať vzniku nadmerných deficitov verejných financií a plniť v tejto sfére strednodobé ciele, pričom represívna zložka paktu v prvom rade smeruje k skúmaniu

existencie a príčin nadmerného deficitu, t. j. deficitu, ktorého podiel na hrubom domácom produkte prekročí 3 %, ako aj pomer štátneho dlhu k hrubému domácemu produktu a prekročenie ustanovenej referenčnej hodnoty (k tomu pozri bližšie aj dôvodovú správu k návrhu ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti; parlamentná tlač č. 556, V. volebné obdobie národnej rady).

V súlade s čl. 12 ods. 1 ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti sa do konca rozpočtového roka 2017 horný limit dlhu verejnej správy ustanovil vo výške 60 % podielu na hrubom domácom produkte.

Podľa čl. 12 ods. 4 ústavný zákon o rozpočtovej zodpovednosti ak výška dlhu dosiahne 53 % podielu na hrubom domácom produkte a zároveň nedosiahne 55 % podielu na hrubom domácom produkte,

a) vláda predloží na rokovanie národnej rady návrh opatrení, ktorými navrhuje zabezpečiť zníženie dlhu a

b) znížia sa platy členov vlády na úroveň ich platov v predchádzajúcom rozpočtovom roku, ak ich platy v predchádzajúcom rozpočtovom roku boli nižšie; zníženie platov sa vykoná na obdobie od prvého dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po zverejnení výšky dlhu až do konca kalendárneho mesiaca, v ktorom bola zverejnená výška dlhu nižšia ako 53 % podielu na hrubom domácom produkte.

V kontexte s citovanými ustanoveniami ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti ústavný súd konštatuje, že výška dlhu k 31. decembru 2013 predstavovala 54,6 % a k 31. decembru 2014 predstavovala 53,6 % hrubého domáceho produktu (prístupné na <http://www.rozpocetvarada.sk/svk/rozpocet/200/aktualny-vyvoj-dlhu-sr>).

V súvislosti s prepojením mechanizmu určovania platov ústavných činiteľov na deficit verejných financií ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre už uviedol, že účelom takejto právnej úpravy je vyvodíť voči ústavným činiteľom zvláštnu kombináciu právnej a politickej zodpovednosti, ale zároveň v tejto súvislosti zdôraznil, že sudcovia sa z tejto skupiny ústavných činiteľov vymykajú, keďže sú nadaní nezávislosťou, sú menovaní

natrvalo a nesú právnu, nie politickú zodpovednosť a chod verejných financií nemôžu reálne ovplyvňovať, pričom vzhľadom na tieto skutočnosti formuloval právny záver, v zmysle ktorého sa prevzatím koncepcie penalizácie za stav verejných financií do výpočtu platov sudcov a do ich hmotného zabezpečenia vnáša komponent arbitrárnosti a nečitateľnosti (PL. ÚS 99/2011).

Ústavný súd v nadväznosti na dosiaľ uvedené zdôrazňuje, že *a priori* nemožno vylúčiť vzájomnú spojitosť medzi nepriaznivou hospodárskou či ekonomickou situáciou štátu a jeho rozpočtovou politikou, pričom fiskálne opatrenia prijaté za takejto situácie na účely uplatnenia zodpovednej rozpočtovej politiky štátu v podobe reštriktívneho zásahu do platov sudcov môžu za splnenia ďalších legitímne ustanovených podmienok predstavovať z ústavného hľadiska ospravedlniteľný a udržateľný zásah zákonodarcu.

Vychádzajúc zo všeobecne formulovaného vyjadrenia predsedu národnej rady o potrebe vyhýbať sa nadmernému štátnemu deficitu, ako aj len vo všeobecnej rovine formulovaného vyjadrenia vlády, v zmysle ktorého sa reštriktívnym zásahom do platov sudcov reaguje na stav ekonomiky, a nepresvedčivé argumenty obsiahnuté vo všeobecnej časti dôvodovej správy k vládnemu návrhu zákona (parlamentná tlač č. 1202), ústavný súd konštatuje, že posudzovaný zásah zákonodarcu nespĺňa už prvú (a pritom zásadnú) z kumulatívnych požiadaviek ústavnej akceptovateľnosti reštriktívneho zásahu do platových pomerov sudcov, teda že ide o zásah, ktorý musí byť dostatočne odôvodnený nepriaznivou ekonomickou situáciou štátu. Podmienku dostatočného (a teda ústavne akceptovateľného) odôvodnenia reštriktívneho zásahu do platov sudcov totiž nemôže spĺňať jednoduchý odkaz na záväzok exekutívy udržať deficit verejných financií pod úrovňou 3 % hrubého domáceho produktu, keďže tento záväzok je trvalý a nemenný. Nedostatočnosť odôvodnenia reštriktívneho zásahu zákonodarcu pritom ústavný súd vníma aj cez prizmu priaznivých makroekonomických ukazovateľov, na ktoré vo svojom návrhu poukazuje navrhovateľka, na ktoré národná rada a ani vláda nereagovali, a teda v konečnom dôsledku tvrdeniam navrhovateľky nijakým spôsobom neoponovali, a teda nijakým spôsobom nespochybnili ich vecnú správnosť.

Predbežný záver ústavného súdu o absencii dostatočnej odôvodnenosti zásahu zákonodarcu do platových pomerov sudcov zároveň vylučuje potrebu preskúmať primeranosť reštrikčného zásahu do platových pomerov sudcov z hľadiska jeho spôsobilosti ohroziť životnú úroveň sudcov.

Aj napriek tomu, že už absencia dostatočného (ústavne akceptovateľného) odôvodnenia reštrikčného zásahu do platových pomerov sudcov ekonomickou situáciou štátu je sama osebe dostatočná na prijatie záveru o nesúlade napadnutej právnej úpravy s čl. 1 ods. 1 v spojení s čl. 144 ods. 1 ústavy, ústavný súd považuje za potrebné vyjadriť sa aj k ďalším podmienkam ústavnej akceptovateľnosti reštrikčného zásahu do platových pomerov sudcov formulovaných v jeho doterajšej judikatúre, t. j. k jeho dočasnosti a zákazu svojvôle.

K argumentácii navrhovateľky vyplývajúcej z jej návrhu o vplyve rozhodovacej činnosti sudcov na štátny rozpočet Slovenskej republiky a o možnom zásahu do ich nezávislosti ústavný súd len pre úplnosť odkazuje na svoj názor vyslovený vo veci PL. ÚS 99/2011 a zdôrazňuje, že sudcovia aj keď niekedy rozhodujú vo veciach majúcich širší spoločenský rozmer a dosah, nemožno tvrdiť, že uvedené samo osebe spochybňuje podstatu ich nezávislosti a nestrannosti.

III.3.2 K dočasnosti napadnutého reštrikčného zásahu do platov sudcov

O dočasný reštrikčný zásah do platov sudcov by išlo v takom prípade, ak by bola jednoznačným spôsobom obmedzená dĺžka jeho trvania. O dočasný reštrikčný zásah do platov sudcov však nepochybne nepôjde vtedy, ak sa jeho trvanie pre ďalšie obdobie viackrát prostredníctvom následných opatrení zákonodarcu (bez primeraných dôvodov) predlžuje. Predseda národnej rady vo svojom vyjadrení argumentuje v prospech ústavnej akceptovateľnosti posudzovaného reštrikčného zásahu skutočnosťou, že napadnutá právna úprava bola prijatá len na obdobie jedného roka, pritom ale zjavne účelovo opomína, že ide

o opakované zákonné opatrenie, ktoré národná rada uplatnila už pri určovaní platov sudcov v rokoch 2013 a 2014 (§ 29i ods. 3 a 4 a § 29j ods. 3 a 4 zákona o platových pomeroch a § 151x a § 151y zákona o sudcoch). Ide teda o takú právnu úpravu, ktorá bola prijatá už tretíkrát za sebou, pričom v dôsledku nej sú platy sudcov aj v roku 2015 zmrazené na úrovni platov z roku 2012.

Ak by ústavný súd navrhovateľkou napadnutý postup zákonodarcu akceptoval, tak by mu vo svojej podstate umožnil opakovane (permanentne) predlžovať trvanie v minulosti uskutočneného reštrikčného zásahu do platov sudcov na vopred neurčené časové obdobie. V dôsledku toho by sa zároveň vo všeobecnosti akceptovaný mechanizmus určovania platov sudcov vo väzbe na priemernú nominálnu mesačnú mzdu zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za predchádzajúci kalendárny rok stal len fiktívny (deklaratórny). Na tomto základe ústavný súd konštatuje, že napadnutý reštrikčný zásah do platov sudcov nerešpektuje ani podmienku dočasnosti, čo je ďalší dôvod na záver o jeho nesúlade s čl. 1 ods. 1 v spojení s čl. 144 ods. 1 ústavy

III.3.3 K svojvoľnosti reštrikčného zásahu do platov sudcov

O svojvoľfu zákonodarcu ide vo všeobecnosti podľa názoru ústavného súdu vtedy, ak pri výkone svojej právomoci zákonodarný orgán nerešpektuje ústavu, ústavné zákony a medzinárodné zmluvy, s ktorými vyslovila súhlas národná rada a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, resp. ich všeobecne záväznú interpretáciu, a to takým spôsobom, že svojím výsledným produktom (zákonom) zásadne poprie ich účel a význam. Funkciu všeobecne záväznej interpretácie ústavy plnia nielen rozhodnutia ústavného súdu o výklade ústavy a ústavných zákonov vydané v konaní podľa čl. 128 ústavy, ale nepochybne aj kľúčové časti odôvodnenia jeho rozhodnutí prijatých v konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 ústavy, ktoré predstavujú záväzné limity pre budúcu zákonodarnú činnosť národnej rady. Popieranie tohto záveru by vo svojej podstate znamenalo, že odôvodnenia rozhodnutí ústavného súdu vydané v konaní o súlade právnych predpisov by boli zbytočné, pretože by nemali žiadnu právnu relevanciu (k tomu

pozri aj názory formulované v ústavnej doktríne, napr. HOLLÄNDER, P. *Role Ústavního soudu České republiky při uplatňování Ústavy v judikatúře obecných soudů*. In: *Ústava České republiky po pěti letech (Sborník z konference)*. Brno: Masarykova univerzita, 1998, s. 45 a nasl.)

V posudzovanom prípade národná rada zjavne nerešpektovala kľúčové časti doterajšej judikatúry ústavného súdu k problematike platových pomerov sudcov (najmä podmienenosť reštrikčných zásahov do platov sudcov nepriaznivou ekonomickou situáciou štátu, ako aj ich dočasnosť), resp. ich účelovo dezinterpretovala. Za týchto okolností sú v posudzovanom reštrikčnom zásahu do platov sudcov podľa názoru ústavného súdu prítomné aj prvky svojvôle zákonodarcu, čo je ďalší dôvod na to, aby ústavný súd rozhodol o jeho nesúlade s ústavou z hľadiska nerešpektovania zákazu svojvôle. V tejto súvislosti ústavný súd len pripomína, že zákazu svojvôle priznal vo svojej doterajšej judikatúre postavenie jedného z princípov právneho štátu garantovaného v čl. 1 ods. 1 ústavy (PL. ÚS 52/99, PL. ÚS 49/03, PL. ÚS 1/04).

V súvislosti s prítomnosťou prvkov svojvôle pri schvaľovaní posudzovaných reštrikčných zásahov do platov sudcov ústavný súd nad rámec už uvedeného vyslovuje reálne podloženú domnienku, že národná rada si pri schvaľovaní napadnutej právnej úpravy musela byť vedomá toho, že v prípade ak budú reštrikčné zásahy do platov sudcov napadnuté návrhom na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 ústavy (čo sa reálne aj stalo), tak ústavný súd nebude môcť rozhodnúť inak, ako je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu. V opačnom prípade by totiž ústavný súd rozhodol nielen v rozpore so svojou doterajšou judikatúrou, porovnateľnou judikatúrou zahraničných ústavných súdov, ale aj v rozpore s princípmi, na ktorých je založená Ústava Slovenskej republiky.

Sumarizujúc svoje predbežné závery, ústavný súd, rešpektujúc svoju doterajšiu judikatúru z ostatného obdobia (predovšetkým právne názory vyslovené v nálezoch sp. zn. PL. ÚS 12/05 z 28. novembra 2007 a sp. zn. PL. ÚS 99/2011 z 11. decembra 2013), konštatuje, že posudzovaný reštrikčný zásah do platov sudcov je z ústavného hľadiska neakceptovateľný, keďže nie je dostatočne odôvodnený existujúcim stavom a potrebami

ekonomiky, nespĺňa podmienku dočasnosti a je poznamenaný prvkami svojvôle. Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že ustanovenia § 291 ods. 4 a 5 zákona o platových pomeroch a § 151za zákona o sudcoch nie sú v súlade s čl. 1 ods. 1 v spojení s čl. 144 ods. 1 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

Nad rámec bodu 1 výroku tohto nálezu považuje ústavný súd za potrebné vyjadriť sa aj k argumentácii vlády o možnej pozitívnej diskriminácii ostatných ústavných činiteľov v porovnaní so sudcami súvisiacej s ich platovými pomermi. Vláda potenciálnu pozitívnu diskrimináciu sudcov oproti iným ústavným činiteľom odvádza od zásady rovnocennosti zložiek zákonodarnej, výkonnej a súdnej moci, ktorú aj podľa názoru ústavného súdu nepochybne možno odvodiť z ústavného textu; túto zásadu však nemožno interpretovať a aplikovať rigidne a izolovane, t. j. bez väzby na ústavné princípy. Ústavný súd ale v tejto súvislosti v prvom rade poukazuje na rozdielne postavenie a rozdielne funkcie jednotlivých zložiek moci v ústavnom mechanizme a zdôrazňuje, že z ústavného postavenia sudcov na jednej strane a predstaviteľov zákonodarnej a výkonnej moci na strane druhej s prihliadnutím na princíp nezávislosti sudcov a princíp deľby moci vyplýva rozdielny dispozičný priestor k platovým reštrikciám uplatňovaným voči sudcom v porovnaní s dispozičným priestorom k takýmto reštrikciám, ktoré poskytuje ústavná a zákonná úprava vo vzťahu k predstaviteľom zákonodarnej a výkonnej moci (m. m. PL. ÚS 12/05). Z týchto dôvodov rozdielny prístup k platovému ohodnoteniu sudcov nemôže sám osebe založiť pozitívnu diskrimináciu sudcov oproti ostatným ústavným činiteľom, ktorých platové ohodnotenie je upravené zákonom o platových pomeroch. Zároveň ústavný súd podčiarkuje, že reštrikčné zásahy do platových pomerov ústavných činiteľov, ktoré sa uskutočnili v ostatnom období, sú do značnej miery poznačené prvkami populizmu aktuálnej parlamentnej väčšiny, ktoré nadobúdajú na intenzite spravidla v súvislosti s blížiacimi sa parlamentnými voľbami. Navyše ide o reštrikčné zásahy, ktoré vo svojej podstate nie sú spôsobilé riešiť problémy súvisiace s deficitom verejných financií (úspory takto získané sú zjavne marginálne na to, aby mohli výraznejšie napomôcť pozitívnemu vývoju vo sfére verejných financií). Ak sa takéto reštrikčné zásahy do platových pomerov týkajú „politckej“ sféry (orgánov zákonodarnej a výkonnej moci), tak sú zo strany ústavného súdu

(až na extrémne vybočenia) v zásade tolerovateľné. Ak sa však reštrikčné zásahy premietajú do platových pomerov tých zložiek ústavného mechanizmu, ktoré by mali byť zo svojej podstaty (i ústavného textu) nezávislé, tak je ústavnou povinnosťou ústavného súdu na ne reagovať prostredníctvom svojej judikatúry. Súdna moc, ako aj iné súčasti ústavného mechanizmu, ktorých ústavné postavenie charakterizuje princíp nezávislosti, totiž nemôžu doplácať na populizmus a účelové kalkulácie aktérov politického zápasu.

III.4 Právne závery k bodu 2 výroku tohto nálezu

Z už citovaných ustanovení zákona o platových pomeroch (pozri časť III.1 tohto nálezu) vyplýva, že mechanizmus určovania platov sudcov ústavného súdu je v zásade identický s mechanizmom určovania platov sudcov všeobecných súdov (porovnaj § 2 v spojení s § 16 ods. 1 zákona o platových pomeroch a § 2 spojení s § 23 ods. 1 zákona o platových pomeroch a § 66 ods. 1 zákona o sudcoch).

Z § 291 ods. 3 zákona o platových pomeroch, podľa ktorého v roku 2015 patrí sudcovi ústavného súdu plat vo výške určenej v roku 2012, vyplýva, že novelizáciou zákona o platových pomeroch uskutočnenou zákonom č. 362/2014 Z. z. zákonodarca vykonal rovnaký reštrikčný zásah do platov sudcov ústavného súdu, ako do platov sudcov všeobecných súdov, t. j. aj platy sudcov ústavného súdu boli opakovane zmrazené na úrovni platu z roku 2012. Za uvedených okolností niet pochyb o tom, že právne závery vyslovené v časti III.3 tohto nálezu vo vzťahu k napadnutému reštrikčnému zásahu do platov sudcov všeobecných súdov sa v plnom rozsahu vzťahujú aj na reštrikčný zásah do platov sudcov ústavného súdu. Sudcovia všeobecných súdov, ako aj sudcovia ústavného súdu sú rovnako sudcami a z tohto titulu sú členmi orgánov súdnej moci (súdov), na ktorých postavenie sa v zásade rovnako vzťahujú všetky ústavné princípy vrátane princípu nezávislosti, ktorý je deklarovaný v čl. 144 ods. 1 ústavy. Navyše z porovnania textu ústavného sľubu sudcu ústavného súdu (čl. 134 ods. 4 ústavy) a textu ústavného sľubu sudcov všeobecných súdov (čl. 145 ods. 4 ústavy) možno vyvodiť záver, že ústavou priznaná a ústavou garantovaná miera nezávislosti sudcov ústavného súdu pri ich rozhodovaní je vyššia než u sudcov

všeobecných súdov. Ak teda ústavný súd dospel záveru, že § 291 ods. 4 a 5 zákona o platových pomeroch a § 151za zákona o sudcoch nie sú v súlade s čl. 1 ods. 1 v spojení s čl. 144 ods. 1 ústavy, tak nemôže vysloviť iný právny názor na ústavnú akceptovateľnosť § 291 ods. 3 zákona o platových pomeroch, ktorým došlo k reštrikčnému zásahu do platov sudcov ústavného súdu.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.

Výnimka so zásady viazanosti ústavného súdu návrhom na začatie konania ustanovenej v § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je explicitne vyjadrená v § 40 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ak ústavný súd pri rozhodovaní podľa čl. 125 ústavy zistí nesúlad preskúmaného právneho predpisu nižšej právnej sily s právnym predpisom vyššej právnej sily alebo s medzinárodnou zmluvou, a pritom zistí nesúlad aj ďalších právnych predpisov s predpismi vyššej právnej sily alebo s medzinárodnou zmluvou, vydá nález o zistenom nesúlade aj týchto ďalších právnych predpisov.

Podľa čl. 130 ods. 1 písm. f) ústavy ústavný súd začne konanie, ak podá návrh predseda Súdnej rady Slovenskej republiky vo veciach súladu právnych predpisov podľa čl. 15 ods. 1 týkajúcich sa výkonu súdnictva.

V posudzovanej veci predsedníčka Súdnej rady Slovenskej republiky nepodala návrh na vyslovenie nesúladu § 291 ods. 3 zákona o platových pomeroch, ktorým sa určil plat sudcov ústavného súdu na rok 2015, s čl. 1 ods. 1 v spojení s čl. 144 ods. 1 ústavy. Ústavný súd nepovažuje v tomto prípade za nevyhnutné formulovať svoj právne relevantný názor k výkladu čl. 130 ods. 1 písm. f) ústavy, t. j. k otázke, či predmetom návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov predsedníčky Súdnej rady Slovenskej republiky mohli byť aj veci týkajúce sa výkonu „ústavného“ súdnictva (vo svojej podstate by išlo o výklad pojmu „súdnictvo“ použitý v citovanom ustanovení ústavy, pozn.). Zároveň však poznamenáva, že v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci predstavuje nenapadnutý § 291 ods. 3 zákona o platových pomeroch vo vzťahu k ustanoveniam § 291 ods. 4 a 5

zákona o platových pomeroch, ktorých nesúladi s ústavou napadla navrhovateľka, klasický (priam „učebnicový“) príklad na uplatnenie postupu podľa § 40 zákona o ústavnom súde.

Prekážkou uplatnenia postupu podľa § 40 zákona o ústavnom súde nemôže byť ani skutočnosť, že by sa prostredníctvom neho mal ústavný súd právne relevantným spôsobom vyjadriť k platovým pomeroch svojich sudcov. Ústavný súd si uvedomuje potenciálny expresívny náboj a mimoriadnu chúlostivosť právnej situácie, pri ktorej si prostredníctvom svojej rozhodovacej aktivity osvojí možnosť odstrániť reštrikčný zásah zákonodarcu do plátov svojich sudcov, a to napriek tomu, že ide o aktivitu, ktorú explicitne prezumuje zákon o ústavnom súde. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že zďaleka by nešlo o prvý prípad, keď by mal rozhodovať o platoch svojich sudcov (pozri v tomto náleze už viackrát spomenuté konania vo veciach PL. ÚS 14/94, PL. ÚS 52/99, PL. ÚS 12/05 či PL. ÚS 99/2011), pričom zároveň tiež už viackrát rozhodoval o súlade zákona o ústavnom súde, teda „svojho“ zákona s ústavou. V tejto súvislosti možno poukázať napríklad na konania vedené pod sp. zn. PL. ÚS 122/98, PL. ÚS 1/01, resp. PL. ÚS 8/2013, predmetom ktorých boli otázky týkajúce sa právneho postavenia sudcov ústavného súdu.

Z povahy a postavenia ústavného súdu ako jediného súdneho orgánu ochrany ústavnosti, proti ktorého rozhodnutiam nemožno podať opravný prostriedok, teda z pozície tzv. hraničného orgánu (k tomu pozri podrobne bod 111 nálezu ústavného súdu PL. ÚS 99/2011 z 11. decembra 2013), vyplýva, že reálne môže byť vystavený situáciám, v ktorých bude musieť riešiť a rozhodovať otázky, ktoré sa týkajú jeho samého, resp. jeho sudcov. Pre súdne orgány všeobecne a pre ústavný súd osobitne platí zákaz *denegatio iustitiae* (zákaz odmietnutia spravodlivosti), ktorého podstata spočíva v tom, že ak ústava, alebo zákon poskytuje ústavnému súde určitú kompetenciu, potom ústavný súd musí – ak sú inak splnené procesné podmienky – byť schopný takú kompetenciu uplatniť a o podanom návrhu, ktorý sa na túto kompetenciu odvoláva, rozhodnúť (m. m. PL. ÚS 99/2011, bod 106).

V danom prípade je podľa názoru ústavného súdu celkom očividné, že právne závery vyslovené k ústavnej neakceptovateľnosti reštrikčného zásahu do plátov sudcov

všeobecných súdov sa v plnom rozsahu vzťahujú aj na reštrikčný zásah do platov sudcov ústavného súdu, t. j. neuplatnením postupu podľa § 40 zákona o ústavnom súde by ústavný súd zjavne rezignoval na svoju kľúčovú funkciu súdneho orgánu ochrany ústavnosti. Ústavný súd by totiž svojím rozhodnutím neodstránil protiústavný stav, ktorý zistil v priebehu konania o návrhu navrhovateľky podľa čl. 125 ods. 1 ústavy, ktorého predmetom bolo posúdenie ústavnosti právnych noriem s identickými právnymi dôsledkami, aké má § 291 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd navyše nad rámec tohto konania konštatuje, že svojou pasivitou v danom prípade by len prehľbil diskriminačné prvky, ktoré podľa platnej a účinnej zákonnej úpravy reálne existujú medzi zákonnou úpravou platových pomerov sudcov všeobecných súdov a sudcov ústavného súdu [pozri najmä § 77 zákona o sudcoch ustanovujúci pre sudcov všeobecných súdov nárok na ďalší plat (tzv. 13. a 14. plat), na ktorý sudcovia ústavného súdu zákonom priznaný nárok nemajú], ktoré však s predmetom tohto konania nesúvisia priamo.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd s poukazom na svoju funkciu súdneho orgánu ochrany ústavnosti a svoju doterajšiu judikatúru, uplatňujúc postup podľa § 40 zákona o ústavnom súde, vyslovil aj nesúlad § 291 ods. 3 zákona o platových pomeroch s čl. 1 ods. 1 v spojení s čl. 144 ods. 1 ústavy (bod 2 výroku tohto nálezu).

III.5 K bodu 3 výroku tohto nálezu (namietaný nesúlad s čl. 2 ods. 2 ústavy)

Navrhovateľka sa domáha aj vyslovenia nesúladu napadnutej právnej úpravy s čl. 2 ods. 2 ústavy, podľa ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. V tejto časti ústavný súd návrhu navrhovateľky nevyhovel (bod 3 výroku tohto nálezu).

Ústavný súd v súvislosti s bodom 3 výroku tohto nálezu konštatuje, že považuje za prekonané judikatórne prístupy, ktoré uplatňoval predovšetkým v prvých rokoch svojho fungovania, keď samotný záver o nesúlade napadnutého zákona s niektorými ustanoveniami ústavou „mechanicky“ vnímal aj ako jeho nesúlad s čl. 2 ods. 2 ústavy (pozri napr. PL. ÚS 37/95, PL. ÚS 38/95, PL. ÚS 25/00). Takýto prístup možno označiť za tautologický.

Vyslovenie nesúladu napadnutej právnej úpravy s čl. 2 ods. 2 ústavy totiž prichádza do úvahy len v prípade, ak by došlo k extrémnemu vybočeniu z právomoci zákonodarcu (m. m. PL. ÚS 99/2011, bod 92). *V danom prípade podľa názoru ústavného súdu k extrémnemu vybočeniu z ústavných limitov zákonodarnej právomoci národnej rady nedošlo.*

IV.

Podľa čl. 125 ods. 3 ústavy ak ústavný súd svojím rozhodnutím vysloví, že medzi právnymi predpismi uvedenými v odseku 1 je nesúlad, strácajú príslušné predpisy, ich časti, prípadne niektoré ich ustanovenia účinnosť. Orgány, ktoré tieto právne predpisy vydali, sú povinné do šiestich mesiacov od vyhlásenia rozhodnutia ústavného súdu uviesť ich do súladu s ústavou, s ústavnými zákonmi a s medzinárodnými zmluvami vyhlásenými spôsobom ustanoveným zákonom. Ak tak neurobia, také predpisy, ich časti alebo ustanovenia strácajú platnosť po šiestich mesiacoch od vyhlásenia rozhodnutia.

Podľa čl. 125 ods. 6 ústavy rozhodnutie ústavného súdu vydané podľa odsekov 1, 2 a 5 sa vyhlasuje spôsobom ustanoveným na vyhlasovanie zákonov. Právoplatné rozhodnutie ústavného súdu je všeobecne záväzné.

Vychádzajúc z uvedených ustanovení ústavy, bude úlohou národnej rady do šiestich mesiacov od vyhlásenia tohto nálezu v Zbierke zákonov Slovenskej republiky uviesť § 291 ods. 3, 4 a 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov a § 151za zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov do súladu s čl. 1 ods. 1 v spojení s čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Ak tak národná rada v tejto lehote neurobí, stratia označené ustanovenia zákona o platových pomeroch a zákona o sudcoch po uplynutí tejto lehoty platnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. novembra 2015